

Voorwoord/ Inleiding

Voor u ligt het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027 (IVB). In dit IVB beschrijven we welke doelstellingen op welk thema we willen behalen op het brede vlak van openbare orde en veiligheid.

Dit IVB kent een wettelijke basis. Art. 38b van de Politiewet zegt dat *“de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar doelen vaststelt op het terrein van de veiligheid door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie”*.

De burgemeester is daarbij verantwoordelijk voor de handhaving van de Openbare Orde en Veiligheid en heeft daartoe het gezag over politie en brandweer (op grond van art. 172 Gemeentewet)."

Met de besluitvorming over dit IVB stelt de gemeenteraad de gestelde doelen vast.

Verschuiving:

De laatste jaren zien we een sterke verschuiving van “klassieke” criminaliteit naar nieuwe en vooral meer complexe vormen van criminaliteit. Denk daarbij aan cybercriminaliteit, bankpasfraude en ondermijning. Daar kunnen we meer complexe vormen van overlast nog aan toevoegen. Openbare orde en veiligheid gaat dus niet alleen of strafbare gedragingen maar ook bijvoorbeeld ook hinderlijk of onbegrepen gedrag.

Het feit dat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van de vormen van criminaliteit betekent trouwens niet dat wij de oude vormen van criminaliteit zoals woninginbraken links laten liggen. De nieuwe vormen van criminaliteit vragen echter wel om een andere aanpak met soms zeer specifieke kennis.

Veilige gemeente:

Uit onderzoek blijkt dat de gemeente Aa en Hunze voor inwoners een fijne, veilige gemeente is om in te wonen. Met behulp van de Leefbaarometer, kan de leefbaarheid in alle bewoonde wijken, buurten en straten in Nederland gemonitord worden. De Leefbaarometer, een instrument van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties laat zien hoe de situatie van de leefbaarheid er is en hoe die zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Op basis van deze leefbaarometer scoort de gemeente al een aantal jaren een 8. Een dikke voldoende maar gezien soms razendsnelle ontwikkelingen geen reden om achterover te leunen.

	2002	2008	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Aa en Hunze	8	7	8	8	8	8	8	8

Terugblik:

Het IVB 2024-2027 is een doorontwikkeling van het IVB 2020-2023. Om te beginnen zal dan ook nog even teruggeblikt worden op een aantal aspecten/resultaten uit die periode.

Wat staat er in een IVB?

Het IVB benoemt de verschillende hoofdthema's, wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Daarnaast benoemt het hoe we integraal samen blijven werken aan een veilige gemeente niet alleen voor onze inwoners maar ook voor de vele toeristen en recreanten die onze gemeente bezoeken. De thema's zijn daarbij niet in beton gegoten.

Het IVB van de gemeente Aa en Hunze staat niet op zichzelf. Landelijk en regionaal worden prioriteiten opgesteld die vervolgens een gemeentelijke invulling krijgen, aangevuld met eventuele lokale prioriteiten. De opbouw en samenhang wordt dan ook nog beschreven.

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1: Terugblik IVB 2020-2023:	5
Inleiding:	5
Hoofdstuk 2: Onderliggende beleidstukken	12
Inleiding:	12
2.1 Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2024-2027	12
2.2 Werkplan Politie Basiseenheid Noord-Drenthe	13
Hoofdstuk 3: Prioriteiten Integraal Veiligheidsbeleid Aa en Hunze 2024-2027	15
Inleiding:	15
3.1 Ondermijning:	15
3.2 Zorg en Veiligheid:	19
3.3. Digitale Veiligheid:	20
3.4 Verkeersveiligheid:	22
Hoofdstuk 4 Afsluiting/vervolg	25
Inleiding:	25
4.1 Monitoring:	25

Hoofdstuk 1: Terugblik IVB 2020-2023

Inleiding:

Het IVB 2024-2027 is een doorontwikkeling van het IVB 2020-2023. Daarom is het goed om eerst een korte terugblik te doen op wat er bereikt is en welke onverwachte ontwikkelingen een rol hebben gespeeld de afgelopen jaren.

Voordat nader wordt ingegaan op het IVB 2020-2023 zijn er allereerst 3 crises te benoemen die mondiaal hun impact hebben (gehad).

Coronacrisis:

In januari 2020 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over een uitbraak van een nieuw coronavirus in de Chinese stad Wuhan. Ook in Europa zijn dan de eerste coronabesmettingen opgetreden. Op 27 februari wordt de eerste coronabesmetting in Nederland vastgesteld bij een man uit Tilburg. Al snel volgt op 1 maart de eerste coronabesmetting in Drenthe.

Half maart komen de eerste harde maatregelen: de cafés en restaurants moeten abrupt op zondagavond 15 maart sluiten in het kader van een “intelligente lockdown” en de dag erna gaan de scholen ook niet meer open. Voor horeca, scholen, scholieren, dorpshuizen feitelijk voor iedereen een zware tijd. Het is tevens het begin van de testlocaties en later de vaccinatielocaties. Na de eerste lockdown in maart 2020 volgde, na een korte onderbreking in de zomer, een zware lockdown vanaf 14 december 2020. Op 23 januari kwam daar ook nog eens een avondklok bij waarbij ’s avonds vrijwel niemand zich nog op straat mocht begeven en er vele pups werden gehaald om uit te laten. Het aantal woninginbraken is in deze fase wel aanzienlijk gedaald aangezien mensen vooral thuis waren en de criminelen ’s avonds niet op straat mochten zijn.

Na aanvankelijk een versoepeling van de maatregelen herhaalde zich deze cyclus helaas nog een keer. In maart 2022 vervielen uiteindelijk de laatste coronamaatregelen.

Het (langdurige) toezicht op het naleven van de coronamaatregelen rustte bij de gemeente. Veel medewerkers werkten daarbij vanuit huis. Daarnaast was de gemeente ook vraagbaak (in samenwerking met Veiligheidsregio Drenthe) en ondersteuner daar waar ook maar enigszins kon. Een grote groep medewerkers is daar tijdens de coronamaatregelen voor ingezet. Primaire werkzaamheden gingen voor zover mogelijk gewoon door maar uiteraard hadden de maatregelen ook zijn weerslag op de gemeente.

Oekraïne crisis:

De Russische invasie van Oekraïne begon op 24 februari 2022, toen Rusland Oekraïne vanuit meerdere kanten binnenviel. Als gevolg van die invasie kwam er een grote vluchtelingenstroom op gang. Meer dan 8 miljoen Oekraïners sloegen op de vlucht naar andere landen.

Daarnaast leidde de inval tot een forse stijging van de energielasten en ontstonden er voedseltekorten aangezien Oekraïne ook wel de graanschuur van de wereld wordt genoemd.

De provincie Drenthe kreeg 1000 vluchtelingen uit Oekraïne toegewezen om op te vangen. De gemeente Aa en Hunze heeft samen met GGD, Stichting Vluchtelingenwerk en welzijnsorganisatie Impuls de opvanglocatie in Papenveert ingericht. Omdat er veel spullen nodig waren zoals kleding, keukengerei, luiers ed. is er onder de inwoners een oproep gedaan te doneren.

Aan die oproep is gelukkig massaal gehoor gegeven waardoor de opvang inmiddels sinds mei 2022 is gerealiseerd en er plaats is voor zo'n 347 bedden.

Naast de huisvesting moest er ook onderwijs komen voor de kinderen. De kinderen uit de basisschoolleeftijd kunnen terecht op de school op de locatie.

De realisatie van een dergelijke grote opvanglocatie was alleen mogelijk door de inzet van de nodige vrijwilligers, de hulp van onze inwoners en diverse overige instanties. Voor de gemeentelijke organisatie betekende ook dit het leveren van de nodige capaciteit en creativiteit.

Vluchtelingencrisis:

Er komen in Nederland de nodige asielzoekers binnen, waaronder alleenstaande minderjarigen, waar soms geen opvangplek voor beschikbaar is. Het aanmeldcentrum in Ter Apel kan de toestroom niet aan. Samen met veiligheidsregio's en provincies wordt gewerkt aan voldoende opvangplekken.

Aa en Hunze heeft daarom sinds september 2022 de locatie De Biester in Gieten als (aanvullende) opvanglocatie ingericht. Op die locatie is er inmiddels plaats voor zo'n 77 bedden. Het inrichten en het operationeel houden van deze locatie was wederom alleen mogelijk door de inzet en hulp van vrijwilligers, diverse organisaties en medewerkers van de gemeente.

De opvanglocatie in Papenveert en de (aanvullende) opvang in Gieten kennen een eigen dynamiek. De bewoners zijn in principe vrij om te gaan en te komen wanneer ze willen. Dat betekent soms het ontstaan van onderlinge wrijvingen of andere problemen. Dit wijkt, los van de taal barrière, niet wezenlijk af van hetgeen in andere kernen zich voordoet.

Bovenstaande crises en de gevolgen daarvan waren tijdens het formuleren van het IVB 2020-2023 nog niet voorzien en niet als zodanig benoemd. Er staan een aantal algemene doelstellingen opgenomen. De luiden als volgt:

Algemene doelstellingen in het IVB 2020-2023:

- 1. Een afname van criminaliteit.
- 2. Een toename van het veiligheidsgevoel.
- 3. Informatie gestuurd werken verankeren in het beleid.
- 4. Voorkomen en bestrijden van incidenten en verstoringen van de openbare orde.

1. Afname van criminaliteit:

Op basis van de cijfers van de basiseenheid Noord-Drenthe gaat het goed met de algemene daling van de traditionele criminaliteit. De coronaperiode en de maatregelen die daarbij waren afgekondigd hebben in de periode 2020-2022 de nodige impact gehad op de criminaliteit.

Zo daalde toen het aantal woninginbraken fors doordat veel mensen thuis moesten blijven maar steeg tegelijk het aantal cybermisdrijven.

Daarnaast blijft het een feit dat het soms een kwestie van geluk of pech is hoe er gescoord wordt. Bij mobiel banditisme bijvoorbeeld is er sprake van een meestal kleine groep criminelen die kort toeslaat in de vorm van auto- of bedrijven/woninginbraken en meteen weer vertrekt. Ook kunnen meerdere aangiftes van eenzelfde persoon het totale aantal misdrijven fors beïnvloeden.

In onderstaande tabel staan het aantal misdrijven per jaar vermeld. Dit betreft vrijwel alle meldingen, los van de impact ervan. Voor Aa en Hunze laten de meldingen van burengerucht/burenruzie en verkeersongevallen een stijging zien. Daarentegen zijn de meldingen voor zogenaamde High Impact Crimes zoals geweldsmisdrijven en diefstal uit woningen, juist weer gedaald. Ten opzichte van 2019 kan het totale aantal misdrijven als stabiel worden gekwalificeerd.

Jaar:	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal misdrijven:	647	619	606	656	662

Cybercrime

Een daling van de traditionele criminaliteit heeft wel geleid tot een verplaatsing naar cybercriminaliteit zoals bankpasfraude, hacken en oplichting via bijvoorbeeld Marktplaats.

Om inwoners alert te laten zijn en te blijven voor cybercriminaliteit, is zowel door de politie als de gemeente op diverse manier gewaarschuwd. De waarschuwingen stonden op social media, in de Schakel maar ook in de vorm van een tekstkar.

Naar aanleiding van een grootschalige bankpasfraudezaak in Annen hebben alle inwoners boven de 80 Jaar een brief gehad met daarin een waarschuwing. De reacties daarop waren zeer positief en nieuwe pogingen leidden tot meldingen bij de politie waardoor o.a. verdachten konden worden aangehouden bij het OV knooppunt in Zuidlaren.

Zuidlaren, 13 januari 2023 Bron DvhN

Jongeren besteden veel tijd op social media en zijn soms gevoelig voor mooie beloften die worden gedaan. Om jongeren op dat gebied weerbaarder te maken, is vanuit Aa en Hunze samen met de politie meegedaan aan het programma Hackshield. Basisschoolleerlingen konden zich daarbij aanmelden en kregen vervolgens opdrachten en voorlichting.

Ook heeft het Mobiel Media Lab van de politie bij het gemeentehuis gestaan. Zowel leerlingen van het basisonderwijs als van het Nassaucollege hebben daaraan een bezoek gebracht.

De ondermijningscontainer heeft in mei 2023, 2 dagen bij het gemeentehuis gestaan. Medewerkers, inwoners en bestuurders konden zowel de middelen van synthetische drugs als de cocaïnehandel zien. Men kreeg informatie en materialen van de handel, gebruik en de criminaliteit erachter te zien.

2. Een toename van het veiligheidsgevoel.

Het veiligheidsgevoel geeft aan hoe de inwoners van onze gemeente het beleven qua veiligheid. Dat gevoel kan gebaseerd zijn op feiten doordat men zelf slachtoffer is geworden van criminaliteit of op bijvoorbeeld basis van beleving en/of ervaringen van anderen.

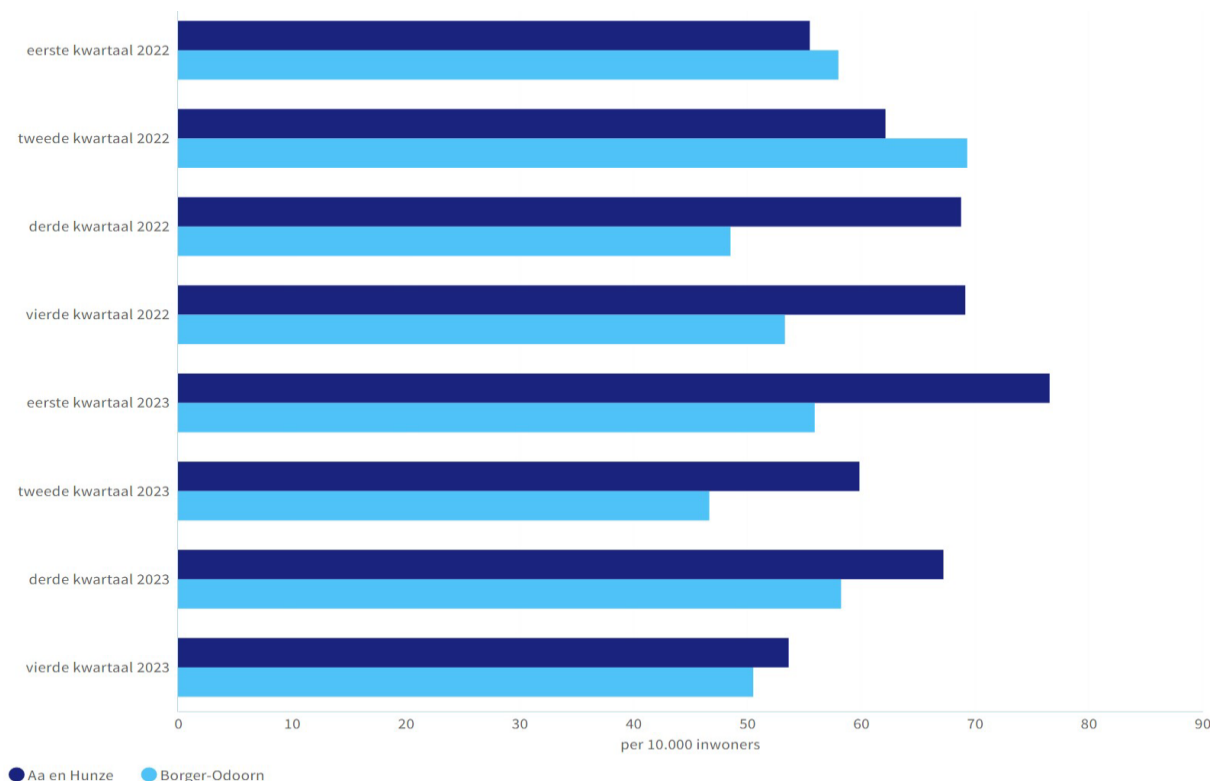
In het vorige IVB stond aangegeven dat er samen met inwoners gekeken zou worden naar thema's er leven en wat er eventueel aan gedaan kon worden.

Om in dat kader in contact te komen met onze inwoners heeft de gemeente in mei 2023 met een kraam op de weekmarkten en bij Dorpshuis de Spil in Gasselternijveen gestaan. Daarbij kregen wij ondersteuning van de wijkagent(en), Stichting Attenta, Stichting Impuls, Burgernet en de brandweer.

Bezoekers konden middels het kiezen van een buis met daarop een thema aangeven wat een belangrijk thema voor hen is. Als nummer 1 kwam daarbij het onderwerp Verkeersveiligheid naar voren.

Het CBS doet regelmatig onderzoek naar de veiligheid van inwoners. De uitkomsten daarvan staan o.a. op de website [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl). Hieruit blijkt dat de gemeente Aa en Hunze het ook daar goed doet. Onderstaand een globale vergelijking zonder nadere duiding met de gemeente Borger-Odoorn als referentie. Daaruit blijkt dat de absolute verschillen in een kwartaal vaak klein zijn.

3. Informatie gestuurd werken verankeren in het beleid.

De gemeente ontvangt op diverse wijzen informatie op veiligheidsgebied. Dat kan zijn via de politie, via inwoners of organisaties zoals de Volmacht of het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum). Daarnaast kan er ook intern informatie voorbij komen die qua veiligheid relevant is.

Afhankelijk van waar de informatie betrekking op heeft zijn er inmiddels al langer de nodige structuren beschikbaar. Als het gaat om zorg kan daarbij gedacht worden aan het OGGZ netwerk voor zorgmijders of het Zorg en Veiligheidshuis waar complexe zaken ingebracht kunnen worden.

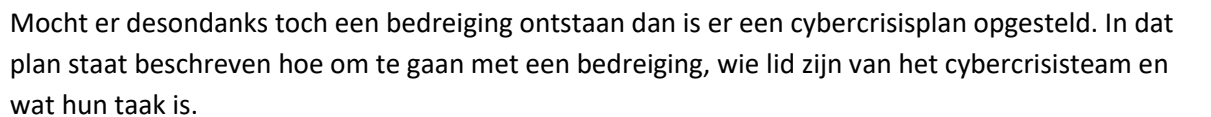
Heel recent is het meldingssysteem Signalen voor onze inwoners beschikbaar gekomen. Hierdoor kunnen (onveilige)situaties in de openbare ruimte digitaal gemeld worden. Deze meldingen komen rechtstreeks bij de het team of de medewerker terecht die daarin actie kunnen ondernemen.

Door het aanstellen van een medewerker complexe zaken is daarbij qua zorg inmiddels een vaste link tussen gemeente en deze organisaties gecreëerd.

De samenwerking tussen gemeente en deze organisaties is sinds 2022 ook vastgelegd in het AVE model. Dit Ave model (Aanpak Voorkoming Escalatie) geeft vooraf aan wat van elke partij verwacht mag worden in bepaalde situaties. Het voordeel daarbij is dat er niet meer gediscussieerd hoeft te worden wie aan moet sluiten of wie casus- of procesregie heeft.

4. Voorkomen en bestrijden van incidenten en verstoringen van de openbare orde.

Zoals bij punt 3 is aangegeven, wordt sinds 2022 gewerkt met het Ave model. Dit model heeft als doel een casus tijdig op te pakken en daarmee escalatie te voorkomen.

11

Hoofdstuk 2: Onderliggende beleidstukken

Inleiding:

Het Integraal Veiligheidsbeleid Aa en Hunze 2024-2027 (IVB) staat niet op zichzelf. Het is afgeleid van een aantal andere beleidsstukken. Dat begint bij het landelijk beleid vervolgens het beleid voor Noord-Nederland, het beleid in de basiseenheid Noord-Drenthe en uiteindelijk het IVB van de gemeente. In dit hoofdstuk komen de beleidstukken voor Noord-Nederland en de basiseenheid Noord-Nederland aan de orde.

2.1 Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2024-2027

Artikel 39, eerste lid, van de Politiewet 2012 schrijft voor dat de burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert, alsmede de hoofdofficier van Justitie, ten minste éénmaal in de vier jaar een regionaal beleidsplan vaststellen. Onderstaand treft u kort de centrale thema's aan die in dat plan staan opgenomen.

Maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering

De samenleving staat voor grote uitdagingen op thema's als wonen, klimaat en de opvang van vluchtelingen. Ongenoegen over hoe de overheid hiermee omgaat uit zich in boosheid, die soms escaleert. Daarnaast zien we, op straat en online, hoe het ongenoegen gepaard gaat met uitingen van extreme onverdraagzaamheid, de-legitimering van instituties van de rechtsstaat of ander gedrag dat de democratische rechtsorde onder druk zet.

(Georganiseerde) ondermijnende criminaliteit

Ondermijning is bedreigend voor de samenleving. Het leidt tot aantasting van de rechtsstaat en haar instituties. Daarom staat de aanpak van ondermijning in het Regionaal Beleidsplan hoog en prominent op de agenda.

Cyberveiligheid

De snelle digitalisering van de samenleving brengt, naast kansen, ook risico's met zich mee, waaronder cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit met een bijkomend gebrek aan cyberveiligheid. Momenteel zijn cyberaanvallen op ziekenhuizen, specifiek op het Universitair Medisch Centrum Groningen actueel. Onze digitale veiligheid staat voortdurend onder druk. Uit de Veiligheidsmonitor 2021 blijkt dat er inmiddels ongeveer net zo veel slachtoffers van online als van offline criminaliteit zijn.

Veiligheid en zorg

In de afgelopen jaren is gebleken dat bij een grote groep mensen die met het strafrecht in aanraking komt, er meestal sprake is van problemen op meerdere leefgebieden (multi-problematiek). Vaker dan anderen hebben zij financiële of psychische problemen, een (licht) verstandelijke beperking, of een combinatie daarvan. Deze groep komt regelmatig terug in de (jeugd)strafrechtketen. Een betere samenwerking in het zorg- en veiligheidsdomein helpt de (kwetsbare) inwoner en heeft een positief maatschappelijk en financieel effect (betere kwaliteit van leven en minder overlast en veiligheidsproblemen).

2.2 Werkplan Politie Basiseenheid Noord-Drenthe

De basiseenheid Noord-Drenthe (BT) waar naast de gemeente Aa en Hunze de gemeenten Assen, Noordenveld en Tynaarlo onder vallen, stelt ieder jaar een werkplan op. Dit werkplan werd voorheen in een uitgebreid document vastgelegd. Inmiddels wordt het werkplan in een zogenaamde praatplaat gepresenteerd.

Onderstaand treft u de geprioriteerde thema's binnen de basiseenheid Noord-Drenthe aan. Online criminaliteit en ondermijning zijn thema's die ook in het Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland zijn opgenomen. Opsporing (basis op orde) gaat vooral over de manier waarop aan indicatoren van het OM kan worden voldaan.

Geprioriteerde thema's

1. Online criminaliteit
2. Ondermijning
3. Opsporing (basis op orde)

1. Online criminaliteit

Online criminaliteit neemt nog steeds toe. Het kent verschillende verschijningsvormen en raakt verschillende groepen in de samenleving. In 2024 wil de basiseenheid werken aan de aanpak van online criminaliteit. Dat gebeurt o.a. door een aantal acties.

Centurion: Binnen de eenheid Noord-Nederland is operatie Centurion opgezet. Centurion ondersteunt bij die versnelde digitale transformatie om zo veel voorkomende digitale criminele activiteiten daadkrachtiger aan te kunnen pakken binnen de basisteams. Het ondersteunt de staande organisatie door de manier van oppakken van aangiftes op het digitale vlak in de basisteams een impuls te geven.

In 2024 zullen online delicten meer geprioriteerd worden. Vanuit de basisteams zal hier ook een bijdrage aan geleverd gaan worden.

Netwerkoverleg Cyberveiligheid Noord-Nederland. Hier wordt informatie en kennis en ervaring regionaal uitgewisseld. In samenwerking met de gemeenten willen de basiseenheid in 2024 meer inzetten op preventie van online criminaliteit via bijvoorbeeld social media.

Het project Hackshield wordt voortgezet. De politie draagt vanuit het basisteam bij in de vorm van de digitaal wijkagent die aan alle lokale werkgroepen deelneemt. Daarnaast nemen enkele wijkagenten actief deel. In 2024 gaat het Mobiel Media Lab ingezet worden voor alle basisscholen die dat willen in Noord-Drenthe. In het Mobiel Media Lab zal voorlichting worden gegeven aan kinderen over online criminaliteit.

2. Ondermijning:

De basiseenheid gaat bijdragen aan de aanpak van jonge aanwas (opsporing). Hierin wordt samengewerkt met hun netwerkpartners.

Samen met de gemeenten en RIEC gaat de politie bijdragen aan het project Veilig Buitengebied. In 2024 zal de politie een bijdrage leveren aan de gemeentelijke controles op ondermijnende activiteiten. Actie en regie liggen daarbij bij de gemeenten.

Twee Operationeel Experts gebiedsgebonden politiezorg hebben de thema's ondermijning en online criminaliteit gekregen. Zij zullen in 2024 de thema's verder gaan uitbouwen binnen het basisteam Drenthe. De experts zijn aanjager en aanspreekpunt voor zowel binnen als buiten het basisteam. Ze zullen in het basisteam nieuwe werkwijzen implementeren en ze gaan op de thema's coördineren.

De politie gaat prioriteren op de projectmatige aanpak van veiligheidsproblematiek uit het BT-werkgebied (gericht op witwassen of drugshandel) conform te maken afspraken in de driehoek. De visie is om vroegtijdiger in te grijpen bij drugsoverlast in kwetsbare wijken. Doel is sneller door te pakken.

3. Opsporing (basis op orde)

De politie gaat in 2024 werken aan onderstaande indicatoren van het OM.

- Werken aan de stijging van de instroom en de kwaliteit van veel voorkomende criminaliteit-zaken;
- Selecteren van en sturen op zaken conform het (herzien) selectiviteitskader waarbij de meest betekenisvolle interventie centraal staat;
- Crimeteams bij de basisteams zijn op sterkte (indicatief 10% van de basisteam capaciteit);
- Verbetering van de doorlooptijden;
- Sturing op een gezonde (acceptabele) werkvoorraad;
- Sturing op het afpakken van crimineel verdiend vermogen conform door doelstelling voor Noord-Nederland (€9.3 miljoen);
- Toepassing werkwijze Financiële vingerafdruk; Om dit te bereiken is er een pilot in Noord-Drenthe gestart op het gebied van betekenisvolle intake en een effectieve opvolging;
- In 2024 zal een kwaliteits-Hulpofficier van Justitie het basisteam Noord-Drenthe gaan ondersteunen bij het verbeteren van de kwaliteit in de opsporing en het behalen van de eindindicatoren.

Hoofdstuk 3: Prioriteiten Integraal Veiligheidsbeleid Aa en Hunze 2024-2027

Inleiding:

Veiligheid is een zeer breed thema wat ook vraagt om afbakening. Ondanks alle inspanningen die we gaan leveren, is het niet mogelijk iedere vorm van (on)veiligheid of criminaliteit aan te pakken met de middelen die ons ter beschikking staan of met de bevoegdheid die op lokaal niveau aanwezig is. De verschillende veiligheidsthema's in dit IVB sluiten aan bij de landelijk en regionaal vastgestelde thema's. We behouden uiteraard wel de couleur locale.

Om het begrip "veiligheid" te begrijpen is het noodzakelijk te duiden waar de term voor staat. Veiligheid is het aanwezig zijn van orde en rust in het publieke domein en van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute en dreigende aantastingen. "Onveiligheid" is alles wat hier juist inbreuk op maakt.

Bij integraal beleid gaat het om beleid dat over de grenzen kijkt van teams, afdelingen, interne en externe partners van alle veiligheidsvelden en tot doel heeft een gezamenlijk resultaat te bereiken op de meest efficiënte en effectieve manier.

In het IVB wordt ook gekeken naar de meer verborgen en ontwrichtende veiligheidsthema's. Verborgen betekent dus niet dat het er niet is. Voorbeelden hiervan zijn: personen met onbegrepen gedrag die zowel voor zichzelf als voor de directe omgeving een risico kunnen zijn, jongeren die zonder het soms zelf te beseffen een crimineel circuit ingetrokken worden, huurders van woningen of loodsen die drugs produceren of alle bekende en onbekende vormen van digitale fraude. Zaken die dus niet direct zichtbaar zijn, maar wel een grote impact hebben.

Niet direct zichtbaar voor ons op basis van de politiecijfers en nog in nader onderzoek, is het thema middelengebruik onder jeugd. Om daar beter zicht op te krijgen zullen er "ronde tafelgesprekken" worden gehouden met diverse groepen zoals jeugd/sportverenigingen/horeca. De resultaten zullen in juni 2024 beschikbaar zijn. Afhankelijk van de uitkomsten zal dit tot nadere inspanningen leiden.

Zoals eerder genoemd kent het vorige Integraal Veiligheidsbeleid Aa en Hunze 2020-2023 drie centrale thema's. Op basis van het aantal (dodelijke) verkeersongevallen wordt daar nu het thema verkeersveiligheid aan toegevoegd.

Voor genoemde periode staan dan ook de volgende thema's centraal:

Ondermijning

Zorg en Veiligheid

Digitale Veiligheid

Verkeersveiligheid

3.1 Ondermijning:

Het begrip ondermijning komt regelmatig voorbij maar wat houdt ondermijning nu precies in? Een definitie geven van ondermijning is lastig. Ondermijning is namelijk een gevolg van veel verschillende vormen van criminaliteit, waarbij de grenzen tussen de bovenwereld (de 'gewone' maatschappij) en de onderwereld (criminelen) vervagen.

Wanneer de onderwereld zich daardoor in feite vermengt met de bovenwereld noem je dat ondermijning. Criminelen maken voor hun illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en diensten.

Voorbeelden zijn illegale hennepcultuur, drugshandel, geld witwassen, mensenhandel zoals gedwongen prostitutie en arbeidsuitbuiting, criminele motorbendes, bedreiging en intimidatie, zorgfraude en vastgoedfraude.

Ondermijning is een constant risico voor de leefbaarheid en veiligheid in onze maatschappij. Het telen van hennep kan leiden tot brandgevaar. Drugslabs vormen een groot risico voor explosiegevaar. En het dumpen van drugsafval bedreigt de bodem en ons drinkwater.

Criminelen blijven daarbij het liefst onder de radar. Dat maakt ondermijning ook zo moeilijk te herkennen. Toch is het vaak dichterbij dan je denkt. Ze richten voor hun activiteiten bedrijven op, vragen vergunningen aan en huren en kopen panden. Hiervoor hebben ze in de 'bovenwereld' medewerking nodig van bijvoorbeeld makelaars, administratiekantoren en notarissen. Ondermijnende criminaliteit is overal, ook in Aa en Hunze.

Drentse aanpak ondermijning

2 februari 2024 hebben alle Drentse gemeenten, de provincie Drenthe en de Waterschappen in Drenthe de Drentse aanpak ondermijning ondertekend. In die aanpak staan de ambities opgenomen waarvan de deelnemers de intentie uitspreken die de komende 2 jaar te behalen. Om daar aan te voldoen zal dan ook voor ons de prioriteit hebben.

Aan diverse ambities wordt al voldaan of wordt er aan gewerkt om er aan te voldoen. Toch blijft het de komende 4 jaar zaak dit te blijven monitoren en indien nodig bij te stellen.

De aanpak kent 5 pijlers

Per pijler zijn de nodige ambities geformuleerd.

1. Verhogen bewustwording bij het bestuur en ambtelijke organisatie

- 1.1. Binnen de eigen organisatie wordt structureel aandacht besteed aan weerbaarheid en integriteit en het verhogen van bewustwording om ondermijnende criminaliteit te voorkomen en tegen te gaan.
- 1.2. In het verhogen van de bewustwording op en het tegengaan van ondermijnende criminaliteit, besteden gemeenten nadrukkelijk aandacht aan het thema zorgfraude.

- 1.3. Ondermijning is een vast onderdeel op de agenda van de politie basisteam driehoeken in Drenthe. Dit in de vorm van kennisdeling over fenomenen en ontwikkelingen en waar mogelijk het bespreken van casuïstiek.
- 1.4. De gemeente neemt deel of dragen actief bij aan integrale casuïstiek, thema's en fenomeenonderzoeken naar ondermijning, voor zover dit vanuit de geldende wettelijke kaders mogelijk is.
- 1.5. De gemeente heeft een actueel plan van aanpak, een uitvoeringsplan of werkwijze waarin de aanpak van ondermijning (en het versterken van de eigen weerbaarheid) is beschreven.
- 1.6. Partijen verkennen hoe het thema ondermijning binnen eigen organisatie in overige beleidsstukken en in reguliere plannings- en verantwoordingsdocumenten kan worden opgenomen.

2. Informatiepositie en -huishouding

- 2.1. Partijen hebben een interne meldmogelijkheid voor het melden van signalen van ondermijning en communiceren intern over de betreffende meldmogelijkheid.
- 2.2. Meldingen die bij partijen binnenkomen waarbij de ontvangende partij niet het bevoegde gezag is, worden conform wet- en regelgeving doorgezonden naar het juiste bevoegde gezag.
- 2.3. Op gemeentelijk niveau worden signalen van ondermijning in een intern periodiek overleg (LIO) ingebracht en geduid. Indien blijkt dat voor het uitvoeren van interventies andere partijen nodig zijn, zullen deze worden betrokken.
- 2.4. Gemeenten beschikken over een platform waarin externen (zoals inwoners en ondernemers) anoniem signalen van ondermijning kunnen melden (bijvoorbeeld Meld Misdaad Anoniem).
- 2.5. Partijen bevorderen het bewustzijn in hun organisatie over een adequate en juiste informatiebeveiliging en privacywetgeving in het kader van ondermijning en tegen cybercriminaliteit.

3. Wet- en regelgeving, beleid en handhaving

- 3.1. Gemeenten beschikken over een Algemene plaatselijke verordening die ondermijningsproof is gemaakt.
- 3.2. De partijen beschikken over een actueel Bibob-beleid.
- 3.3. Binnen het gemeentelijk Bibob beleid zijn de toepassingsgebieden benoemd waar het risico op ondermijning relatief hoog is.

De Wet Bibob wordt in ieder geval toegepast bij: Alcoholwetvergunning, Exploitatievergunning voor openbare inrichtingen, Exploitatievergunning coffeeshops en Exploitatievergunning prostitutie/ escort/seksinrichtingen, Omgevingsvergunningen voor de

bouwactiviteit en voor de milieubelastende activiteit. Bij de overige toepassingsgebieden¹ bepalen de gemeenten of zij de Wet Bibob toepassen (kan-bepaling).

- 3.4. De provincie en de waterschappen maken risicogerichte keuzes ten aanzien van de processen waarop de Wet Bibob van toepassing wordt verklaard en delen deze keuzes met de overige partijen.
- 3.5. Partijen maken actief gebruik van de tipbevoegdheid zoals neergelegd in artikel 26 van de Wet Bibob om elkaar in voorkomende gevallen te waarschuwen.
- 3.6. Gemeenten beschikken over een actueel Damoclesbeleid (artikel 13b Opiumwet).
- 3.7. Ten behoeve van het gemeentelijk drugsbeleid handelen gemeenten conform een geactualiseerd regionaal drugsconvenant.
- 3.8. Gemeenten beschikken over een regionaal (provinciaal) afgestemd Mensenhandelbeleid.
- 3.9. Partijen zorgen dat hun toezichthouders en buitengewoon opsporingsambtenaren opgeleid zijn in het van signaleren en handhaven op ondermijnende criminaliteit.
- 3.10. Partijen werken, ieder vanuit diens rol en taken, samen in de uitvoering van toezicht- en handhavingsacties gericht op het tegengaan van ondermijning in zowel preventieve als repressieve zin.

4. Weerbaar bestuur en een weerbare organisatie

- 4.1. Partijen regelen hun interne processen dusdanig in, dat medewerkers en politieke ambtsdragers optimaal beschermd worden tegen agressie en geweld.
- 4.2. Gemeenten beschikken over een actueel integriteitsbeleid, waarin het screenen van ambtenaren en bestuurders, de risico's van kwetsbare functies en processen en de maatregelen voor het tegengaan van deze risico's staan beschreven.
- 4.3. De commissaris van de Koning, de dijkgraven en burgemeesters bevorderen dat zowel binnen de ambtelijke organisatie als bij de diverse bestuursorganen periodiek aandacht wordt besteed aan het onderwerp integriteit.
- 4.4. Partijen zorgen voor zover daar aanleiding toe is, voor een consequente screening van medewerkers, zowel bij nieuwe medewerkers als bij de inhuur van (tijdelijke) medewerkers.
- 4.5. Partijen laten een aangescherpte screening (VOG-Politiegegevens) uitvoeren voor (nieuwe) medewerkersⁱ die werkzaam zijn in de domeinen openbare orde en veiligheid, Bibob, ondermijning, informatievoorziening en toezicht en alle buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's).

5. Communicatie

- 5.1. In het kader van ondermijning hebben partijen zowel een interne en externe communicatiestrategie gericht op het verhogen van bewustwording en ter bevordering van meldingsbereidheid. Periodiek te houden externe voorlichtings- en bewustwordingscampagnes maken deel uit van deze strategie.
- 5.2. Periodiek wordt vanuit de provinciale werkgroep een generiek bericht opgeleverd over een relevant onderwerp binnen de thema's ondermijning, weerbaarheid of integriteit en dit wordt binnen alle aangesloten organisaties gedeeld.

3.2 Zorg en Veiligheid:

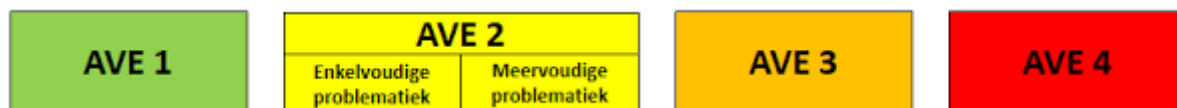
De gemeente heeft nog steeds een regierol op het gebied van veiligheid. In welke mate is afhankelijk van de problematiek die er speelt en in hoeverre er gemakkelijk een oplossing voor die problematiek gevonden kan worden.

Overlast veroorzaakt door personen met “onbegrepen gedrag” of zoals door de politie wordt omschreven als overlast door “verwarde personen/overspannen personen” zal ook de komende 4 jaren de nodige inzet van gemeente, De Volmacht, Woonborg, Stichting Attenta, Impuls en andere partijen vergen. Bijna de helft van de meldingen die door de politie als overlast worden geregistreerd bestaat uit overlast door verwarde/overspannen personen.

Zoals bij de terugblik al is aangegeven, is er een Regisseur complexe zaken en veiligheid aangesteld. Deze komt in actie als er een impasse dreigt te ontstaan of het probleem groter wordt dan verwacht. Ook als het gaat om kwaliteit van zorg heeft deze regisseur, los van het Kwaliteitsteam Wmo en Jeugdzorg Gemeenten van Noord- en Midden Drenthe, een aanjagende rol.

Voor de aanpak wordt gebruik gemaakt van het AVE model. AVE staat voor Aanpak Voorkoming Escalatie. Bij iedere inschaling is vooraf duidelijk welke partijen betrokken zijn en wie er casus- of procesregie heeft. Een casus kan als dat nodig is gaandeweg opgeschaald worden. Als de openbare orde en veiligheid in het geding komt, kan worden opgeschaald naar AVE 3. Als het volledig escaleert wordt opgeschaald naar AVE 4. Dan is er feitelijk sprake van een crisis/calamiteit.

Het AVE model, dat door Aa en Hunze als eerste gemeente in Drenthe is geïmplementeerd, heeft zich inmiddels bewezen in de praktijk. Ook de gemeente Assen heeft dit model omarmd. Het model zal samen met de partners in 2024 worden geëvalueerd en nog verder worden geoptimaliseerd.

AVE 1: Problemen worden voorkomen door preventie en tijdig gesignaleerd als ze zich voordoen.

AVE 2: Mensen hebben hulp nodig. In de reguliere aanpak wordt samen een plan gemaakt en uitgevoerd.

AVE 3: Zeer complexe domeinoverstijgende problematiek. Samenwerking is niet effectief of stagneert. De veiligheid is in gevaar. In het zorg en veiligheidshuis Drenthe kan informatie worden gedeeld, risico's worden ingeschat, procesregie toegevoegd en een plan worden gemaakt.

AVE 4: Totale escalatie . Dreiging (maatschappelijke) onrust. Mogelijke media aandacht.

Woonoverlast:

Naast overlast door verwarde personen is burengerucht/burenruzie ook een veel voorkomend probleem. Bij die meldingen is er soms sprake van een combinatie van (complexe) factoren. Om vast te leggen welke stappen de gemeente in welke fase neemt, zal ook een uitgebreider beleid op het gebied van woonoverlast worden vastgesteld. Welke maatregelen de burgemeester wanneer kan treffen, wordt daarbij benoemd.

De afgelopen jaren is buurtbemiddeling opgestart en ook de rol van buurtbemiddeling zal daarbij aan de orde komen. Uitgangspunt dat inwoners ook een eigen verantwoordelijkheid hebben door elkaar aan te spreken. De gemeente kan namelijk niet overal voor zorgen.

Daarnaast is het van belang dat bewoners informatie actief delen met de gemeente. De gemeente stimuleert, ondersteunt en faciliteert initiatieven van inwoners op het gebied van veiligheid.

3.3.Digitale Veiligheid:

Wat is digitale veiligheid? Bij Digitale veiligheid gaat het om bewust omgaan met allerlei zaken die via internet lopen. Niet alles is wat het lijkt op internet. Je weet niet altijd met wie je te maken hebt, en hoe veilig jouw gegevens zijn die je op veel verschillende manieren online deelt.

Terwijl de digitale afhankelijkheid in Nederland toeneemt, neemt ook de dreiging van kwaadwillenden in het digitale domein toe. Daarom is het belangrijk de digitale veiligheid serieus te nemen. Tijdens corona is digitalisering in een stroomversnelling gekomen.

Simpele apparaten die je eerder fysiek met een knop kon bedienen, worden steeds meer digitaal aangestuurd. Denk daarbij aan deurbel tot televisie, van smart watch tot koelkast of verwarming.

Criminelen kunnen kant-en-klare digitale middelen als phishing- en Ddos-aanvallen gewoon kopen. "Vroeger" moest je een hacker zijn die snapte hoe het inbreken in digitale systemen werkte. Nu is het nu gewoon te koop. Met de gegevens (denk aan adresgegevens ed.) die op die manier gestolen zijn, kunnen vervolgens weer andere acties (bijv. bankpasfraude) worden opgezet.

Wij geven in dit IVB prioriteit aan een digitaal weerbare gemeente. Wij zetten ons in om te voorkomen dat inwoners en bedrijven slachtoffer worden van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Ook zorgen we ervoor dat de informatiebeveiliging van de gemeente op orde is en dat we goed voorbereid zijn op cybercrises en online aangejaagde ordeverstoringen.

Digitale Veiligheid kan ingedeeld worden in 4 risico's:

- 1) Kwetsbaarheid van informatie (diefstal, verlies, aantasting van informatie). Voorbeelden: datalekken, ransomware, phishing, bedrijfsspionage.
- 2) Kwetsbaarheid van systemen (digitale ontregeling, ontwrichting, blokkades van systemen). Voorbeelden: uitval van een website, uitval voorzieningen, hacken, ransomware, malware, DDoSaanvallen.
- 3) Gedigitaliseerde criminaliteit (voornamelijk vermogens- en geweldscriminaliteit ondersteund door internet). Voorbeelden: geldezel-problematiek, oplichting via internet, factuurfraude, sexting, ransomware.
- 4) Online aangejaagde ordeverstoringen (Polarisatie/maatschappelijke onrust, ondersteund door internet). Voorbeelden: escalatie betogingen, inzet nepnieuws, desinformatie en ondermijning openbaar gezag.

Eigen huis op orde:

Kwetsbaarheid van informatie en kwetsbaarheid van systemen zijn voor de gemeente zaken om alert voor te zijn. Als de gemeente getroffen wordt door cybercriminaliteit kan dat gevolgen voor de medewerkers, de inwoners maar ook andere organisaties die gebruik maken van onze systemen. De gemeente zorgt er voor dat de eigen digitale veiligheid op orde is. Daarnaast zijn er preventieve maatregelen getroffen en ligt er een cybercrisisplan ingeval zich een cybercrisis of cyberdreiging voordoet.

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit:

Digitale criminaliteit ontwikkelt zich razendsnel. De slachtoffers zitten vaak op lokaal niveau, maar de digitale bronnen of oorzaken zitten ergens anders: in de virtuele ruimte, aangespoord door mensen die soms ver weg van Nederland bevinden. De digitalisering neemt in snel tempo toe en zal zowel de criminaliteit als de veiligheidsaanpak qua vorm en inhoud de komende jaren veranderen.

We blijven voorlichting geven voor verschillende doelgroepen (ouderen/jongeren) over verschillende type digitale oplichtingsvormen en hoe te handelen. Dat kan in de vorm van brieven, artikelen in de Schakel en door het communiceren over o.a. aanhoudingen.

Ook de jongerenwerker zal daar een rol in vervullen. Samenwerking en kennisdeling tussen de veiligheidspartners is daarbij essentieel. Verder blijven we aansluiting houden bij landelijke initiatieven en campagnes

Sinds 2023 wordt Hackshield uitgevoerd. Dit gebeurt in samenwerking met de gemeenten Assen, Noordenveld en Tynaarlo. Het doel is van Hackshield is kinderen tussen de 8 en 12 jaar weerbaar te

maken tegen cybercriminaliteit. Via de game Hackshield worden kinderen opgeleid tot Cyber Agents die zichzelf en hun omgeving kunnen beschermen tegen online gevaar. Dit project samen met scholen en de politie uitgevoerd. Wellicht dat daar nog meer partijen aan toegevoegd kunnen worden. Wij zullen deelname aan Hackshield continueren.

In 2023 is voor het eerst de veiligheidsweek georganiseerd. In de veiligheidsweek komen verschillende thema's aan de orde. De veiligheidsweek zal tijdens de looptijd van het IVB jaarlijks worden georganiseerd en Cybercrime is daar een onderdeel van.

Online aangejaagde ordeverstoringen:

Afhankelijk hoe en door wie dit wordt aangekondigd worden voorbereidingen getroffen. Indien nodig wordt daarbij opgeschaald via de crisismanagement structuur zoals die in Drenthe is vastgesteld.

3.4 Verkeersveiligheid:

Zowel uit de cijfers van de politie als uit hetgeen opgehaald is tijdens de veiligheidsweek in 2023, blijkt dat verkeersveiligheid extra aandacht verdient.

Het aantal verkeersongevallen met letsel, verkeersongevallen met dodelijke afloop en in de kantlijn het verlaten plaats na verkeersongeval is in de periode 2020-2023 fors gestegen. De ongevallen die hebben plaatsgevonden hadden diverse oorzaken. Rijgedrag in combinatie met het wegbeeld, zoals smalle wegen met daarnaast bomen in de berm, hebben daar in zekere mate invloed op.

Mobiliteitsplan:

Ten tijde van het schrijven van dit IVB wordt gewerkt aan het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV) en mobiliteitsplan. Ook zullen er vervolgens nog inspraakreacties en informatiebijeenkomsten worden gehouden. Toch is er voor gekozen bepaalde onderdelen te benoemen in de wetenschap dat in het plan adviezen zullen staan die nog nadere vastgesteld en uitgewerkt moeten worden.

Doel is het verminderen van het aantal verkeersslachtoffers en een streven van 0 verkeersdoden in 2050. Dit zou dan o.a. moeten worden bereikt de Duurzaam Veilige Weginrichting.

De ontwikkelingen op het gebied van verkeer gaan snel. Het wordt drukker en de mogelijkheden om zich te verplaatsen worden steeds groter. Fietsen, e-bikes, fatbikes, 45 kilometer auto's etc. etc. maken soms gebruik van dezelfde weg/fietspad. De onderlinge snelheidsverschillen zijn daarbij echter groot met alle risico's van dien.

In het SPV worden de belangrijkste risico's voor verkeersveiligheid als volgt beschreven:

1. Veilige infrastructuur;
2. Heterogeniteit in het verkeer;
3. Technologische ontwikkelingen;
4. Kwetsbare verkeersdeelnemers;
5. Onervaren verkeersdeelnemers;
6. Rijden onder invloed;
7. Snelheid in het verkeer;

8. Afleiding in het verkeer;
9. Verkeersovertreders.

Deze 9 onderwerpen beschrijven alle mogelijke gevaren in het verkeer en de verschillende groepen en vervoermiddelen die er zijn. Er worden in het plan voorstellen gedaan om de veiligheid te verbeteren. Dat geldt vooral voor risicogroepen.

Dat zijn groepen die een grote kans hebben om bij een ongeval ernstig gewond te raken. Ook zal bij die risicogroepen aandacht zijn voor de gevolgen van alcohol- en drugsgebruik in het verkeer.

De voorstellen voor verbetering zullen rekening houden met de drie onderdelen van verkeersveiligheid ook wel de 3'es genoemd. Engineering (zoals infrastructuur), Education (educatie en voorlichting) en Enforcement (handhaving). Dat zijn dan ook meteen de 3 onderdelen waar de gemeente zelf invloed op uit kan oefenen. De maatregelen worden later uitgewerkt in een maatregelenlijst: het uitvoeringsprogramma.

Het doel van deze aanpak om meer risico gestuurd te werk te gaan. Dit betekent dat de nadruk minder op de ongevals cijfers zal komen te liggen hoewel die uiteraard wel van belang blijven.

Vanuit Openbare Orde en Veiligheid is met name het onderdeel handhaving relevant. Op basis van cijfers kan worden gezien of maatregelen effect hebben en in overleg met politie en Openbaar Ministerie worden keuzes gemaakt als het gaat om de doelmatige inzet van (beperkte) handhavingscapaciteit.

Meldingen/Signalen:

Ook als de infrastructuur op orde is, kunnen er onverwacht gevaarlijke situaties ontstaan. Door het nieuwe meldingssysteem Signalen kunnen gevaren/risico's in de openbare ruimte door inwoners gemakkelijk digitaal worden gemeld. Daarbij kan gedacht worden aan gaten in het wegdek of een boom die op de weg dreigt te vallen. Deze meldingen worden door de gemeente opgepakt om erger te voorkomen.

Daarnaast kunnen meldingen ook via dorpscontactpersonen worden gedaan. Als contactpersoon dorpen zijn zij het eerste aanspreekpunt voor de toegewezen dorpen en kernen. Zij luisteren daarbij naar de behoeften en vragen vanuit het dorp, leggen verbindingen, betrekken collega's en ondernemen actie daar waar het nodig is.

Publiek melden openbare ruimte

Hoofstuk 4 Afsluiting/vervolg

Inleiding:

De in dit IVB benoemde thema's Ondernijning, Zorg en Veiligheid, Digitale Veiligheid en Verkeersveiligheid zullen tijdens de looptijd van dit IVB prioriteit hebben. Ontwikkelingen of complexe casussen kunnen echter soms onvoorspelbaar zijn en zorgen voor andere/ nieuwe keuzes. Thema's kan dan wellicht niet of minder gehaald worden. Flexibiliteit en wellicht ook creativiteit is dan geboden.

Zicht hebben op hoe wij er voor staan om tijdig te signaleren of reageren is dan uiteraard belangrijk. Een goede monitoring en rapportage is dan ook noodzakelijk.

4.1 Monitoring:

In de overleggen met relevante partners zoals politie, OM en RIEC zal daar dan ook op gemonitord en gerapporteerd worden. Dat zal bijvoorbeeld geschieden met de basiseenheid Noord-Drenthe met een frequentie van 4 x per jaar tijdens de gezagsdriehoek. Daarnaast is er 1 x per maand een gebiedsscan die door de politie in Gieten met de burgemeester wordt gedeeld en besproken.

De stand van zaken Drentse aanpak ondernijning wordt twee maal per jaar geagendeerd op de agenda van het Bestuurlijk Veiligheidsoverleg Drenthe. Hier worden de Drentse burgemeesters geïnformeerd over de voortgang en de mogelijkheid geboden tot het aanbrengen van verscherpingen en/of verbredingen van de ambities.

Tenslotte zal richting de raad in o.a. de begroting en de sturingsmonitor een stand van zaken terugkomen.

